

HÖGSKOLAN
I HALMSTAD

Förskolläraryrket 210hp

EXAMENSARBETE

Högläsningens olika repertoarer

- En studie om hur förskollärare talar om högläsning i förskolan.

Sanna Carlsson och Elin Hyrkäs

Examensarbete 15hp

Halmstad 2017-06-02

Abstrakt

Syftet med studien är att undersöka vilka diskurser som förskollärare uttrycker gällande högläsning i förskolan. Det besvaras genom forskningsfrågan: Hur talar förskollärare om högläsning i förskolan? Studiens vetenskapsteoretiska utgångspunkt är socialkonstruktionism, med diskurspsykologi som angreppssätt. Insamlingen av materialet har skett kvalitativt genom semistrukturerade intervjuer med sex förskollärare. Resultatet i studien synliggör fyra repertoarer som är: *”Högläsning som föränderlig”*, *”Högläsning som språkutvecklande men också vilande”*, *”Högläsning som reflekterande”* och *” Digital högläsning som fängslade men också kompletterande”*. Resultatet visar att deltagande förskollärare talar positivt om högläsning i förskolan.

Nyckelord: Förskola, högläsning, förskollärare, socialkonstruktionism, diskurspsykologi, tolkningsrepertoar.

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Problemformulering	2
2. Syfte och forskningsfråga	2
2.1 Syfte.....	2
2.2 Frågeställning	2
3. Tidigare forskning.....	2
3.1 Vuxnas närvaro.....	2
3.2 Högläsningens syfte.....	3
3.3 Uppföljning och variation.....	5
3.4 Högläsning behöver tid och omtanke	6
3.5 Sammanfattning av tidigare forskning	7
4. Vetenskapsteoretisk och metodologisk utgångspunkt	8
4.1 Socialkonstruktionism	8
4.2 Diskursanalys	9
4.3 Diskurspsykologi	10
5. Metod.....	11
5.2 Semistrukturerad intervju	11
5.3 Urval	12
5.4 Dataproduktion	12
5.5 Tillvägagångssätt	13
5.6 Bearbetning av data	13
5.7 Etiska ställningstaganden	14
5.8 Studiens trovärdighet.....	15
5.9 Metodkritik	15
6. Resultat och Analys.....	15
6.1 Repertoar om högläsning som föränderlig	16
Analys.....	16
6.2 Repertoar om högläsning som språkutvecklande men också vilande.	17
Analys.....	17
6.3 Repertoar om högläsning som reflekterande	19
Analys.....	19
6.4 Repertoar om digital högläsning som fångslande men också kompletterande.....	20
Analys.....	21
6.5 Sammanfattning av resultat	22
6.5.1 Högläsning som föränderlig	22
6.5.2 Högläsning som språkutvecklande men också vilande	22
6.5.3 Högläsning som reflekterande	23
6.5.4 Digital högläsning som fångslande men också kompletterande.....	23
6.5.5 Avslutande resultatsammanfattning.....	24
7. Diskussion	24
7.1 Högläsningens utveckling	24
7.2 Högläsning som språkutvecklande men också vilande	24
7.3 Högläsning som reflekterande	25
7.4 Digital högläsning som fångslande men också kompletternade.....	25
7.5 Avslutande diskussion	26

8. Slutsats och didaktiska implikationer	26
9. Vidare forskning.....	27
Referenslista.....	28

1. Inledning

Hur barn tar till sig läs- och skriverfarenheter är individuellt och hur vuxna i deras omgivning förhåller sig spelar en stor roll. Att vuxnas förhållningssätt kring läsning varierar beror på att vi alla styrs av olika diskurser. Diskursbegreppet i den här studien förstås utifrån Burrs (2003) definition, att det finns olika versioner av världen, vilka kan ges i uttryck genom uppfattningar, påståenden, metaforer och berättelser. Dessa olika versioner av verkligheten representeras genom både tal och skrift. Att det skulle finnas en viss tidpunkt där barn naturligt är mogna för att ta sig an läsning, är något som Fast (2011) menar inte alls stämmer, eftersom barnens nyfikenhet för texter kan börja väldigt tidigt, långt innan skolundervisning börjar. För att bli en läsare, krävs det att barnen betar sig som en läsare. Utan förebilder för det här, blir det svårt för barnen att utveckla en nyfikenhet för litteratur. En växande trend som återfinns på många förskolor är det så kallade kapprumsbiblioteket. Ett sådant bibliotek som oftast är lokaliserat i förskolans hall, och kan variera i storlek och omfång, ska intressera vårdnadshavare till att låna hem böcker för att läsa mer tillsammans med sina barn. Å ena sidan anser vi att kapprumsbiblioteken är en positiv utveckling inom förskolan, eftersom det kan göra läsning mer attraktivt. Å andra sidan skulle kapprumsbiblioteken kunna orsaka att förskollärare ser det som ett komplement för att inte behöva läsa lika mycket på förskolan? I Norlings (2015) studie framkommer det att tid är en viktig faktor när det kommer till högläsning, att förskollärare finner det svårt att hitta tid till det. Vidare beskriver samma förskollärare att barngrupperna är alldeles för stora att läsa för.

Damber, Nilsson och Ohlsson (2013) har i sin studie kommit fram till att högläsning sker i varierad utsträckning i de svenska förskolorna. Författarna har genomfört studien genom att förskollärarstudenter har fått observera förskoleverksamheter under sin verksamhetsförlagda utbildning. De förklarar att vissa förskolor läste upp mot 16 gånger i veckan medan vissa inte läste alls under den tid som deras studie pågick. Författarna påvisar också att läsning främst äger rum i anslutning till lunch. Skolverket (2016) har i läroplanen för förskolan ett strävansmål där barn ska få chans att utveckla intresse för olika medel, texter, bilder och få chans att använda dessa. Det är något som även Wedin (2011) beskriver, att det är viktigt att pedagoger ger tid till högläsning. Lindö (2009) menar att genom språket får barnen en chans att delta i samhället, eftersom språket gror i de sociala interaktioner som barnen befinner sig i. Författaren menar även att barnen kan och har en lust till att läsa. I och med det ska läsning grundläggas tidigt.

1.1 Problemformulering

Vad vi har uppmärksammat genom verksamhetsförlagd utbildning är att läsning inte är en varierande aktivitet utan används ofta vid samma tillfälle varje dag, efter måltid.

Den är inte varierande i den meningen att högläsning sker med olika medel till exempel både bok eller datorplatta. Vi ser inte heller att högläsningen följs upp, vilket den skulle kunna göras genom ett boksamtal. Wedin (2011) påpekar att läsa böcker i syfte för att ha en lugn stund inte är ett bra tillvägagångssätt om barnens språkutveckling ska utmanas. Om högläsning enbart sker vid rutintillfällen, till exempel vid vila så kan det ge en felaktig bild, att böcker inte är ett lärande medel för språkutveckling, vilket högläsning kan vara (Damber, Nilsson & Ohlsson, 2013). Därför är problemet som vi kan se från egen erfarenhet samt från forskning, att högläsning inte sker i språkutvecklande syfte. Vi vill undersöka vilket syfte högläsningen har i förskolan.

2. Syfte och forskningsfråga

2.1 Syfte

Utifrån ovanstående är syftet med föreliggande studie att undersöka vilka diskurser om högläsning som uppkommer i samtal, utifrån intervjuer med förskollärare. Vi vill att studien ska bidra med att synliggöra förskollärares syfte med högläsning.

2.2 Frågeställning

Det leder därför till vår forskningsfråga: *Hur talar förskollärare om högläsning i förskolan?*

3. Tidigare forskning

Nedan redogörs forskning som är relevant för studien. Forskningen har delats in i fyra kategorier, vilka är "Vuxnas närvaro", "Högläsningens syfte", "Uppföljning och variation" och "Högläsning behöver tid och omtanke". Det har kategoriserats för att synliggöra vårt forskningsområde. Avslutande kommer det en sammanfattning av den forskning som redovisats.

3.1 Vuxnas närvaro

En studie som Justice & Sofka (2010) genomfört lyfter att vuxnas närvaro vid högläsning är av stor vikt, oavsett om det bara är genom att peka på bilderna eller genom att barnen får bekräfta vad de ser och på så sätt öva sig att samtala om det som de läser. Författarna beskriver enkla exempel på regler barnen lär sig genom tryckta bilder och text, att bokstäver

Sanna Carlsson
Elin Hyrkäs

tillsammans bildar ord, att det finns små och stora bokstäver men ljudet är det samma, och att man läser en text från vänster. Hur barnen kommer i kontakt med dessa regler är genom att barnen själva får prova på att läsa och skriva men också genom vuxnas närvaro vid högläsning av böcker med mera.

Att barn kommer i kontakt med texter och böcker är med andra ord viktigt för barns senare skoltid, och bör uppmärksammas tidigt. Hvit (2015) som i sin studie har sitt ursprung i intresset kring toddlers egna spontana literacyaktiviteter på svenska förskolor visar att det finns en osäkerhet bland pedagoger om literacy. Toddler är enligt Hvit, ett begrepp som benämner yngre barn, i åldern ett till tre. Literacy menar författaren vidare handlar om att barn ska bli erbjudna en miljö, i nära relation till det skrivna men också talande språket. Barns möte med literacy beror mycket på pedagogers tro och kunskaper om ämnet (ibid). Pedagoger i samma studie berättade i fokusgruppsintervjuer att de blev stressade över att de inte använde sig av specifika instruktioner eller lärometoder. De lärde istället ut i de situationer som barnen själva uppmärksammade som lästillfällen, och i de situationer där det föll sig naturligt på barnens villkor. Pedagogerna i studien blev nästan provocerade i intervjuerna eftersom literacy inte var ett begrepp som de använde sig av, vilket också gjorde att de kände att de inte lärde ut "rätt" till barnen. Sammanfattningsvis när pedagogerna reflekterade mer djupt kring ämnet literacy så kunde de se att de faktiskt använde sig av aktiviteter kopplade till literacy utan att de tänkte på det som just det, till exempel när de läste högt för barnen, eller dramatiserade en bok tillsammans med barnen. I dramatiseringen fick barnen tillfälle att själva medverka vilket pedagogerna menade är ett lärande även för de som inte lärt sig prata än.

3.2 Högläsningens syfte

Klerfeldt (2007) har genomfört en studie vars syfte är att se hur mötet mellan förskola och digital teknik gestaltas i pedagogers och barns interaktion. Författaren vill bidra med en förståelse för hur digitala medel och berättelser kan användas inom förskolan. Genom deltagande observation har forskaren sett att högläsning sker i många olika syften och att aktiviteten kan ske i enbart disciplinerande syfte, vilket innebär enligt författaren att barnen ska lära sig att sitta still och tyst och lära sig lyssna på den vuxna. Det kan bli problematiskt eftersom Björklund (2008) beskriver att under högläsningens gång brukar barnen dela med sig av sina erfarenheter och känslor när de lyssnar, vilket går förlorat om det enbart ska ske i disciplinerande syfte.

Sanna Carlsson
Elin Hyrkäs

För att få kunskaper om i vilket syfte som vuxna läser för barnen på förskolan, så krävs det också kunskaper om hur det går till, och om läsningen faktiskt sker. Thuressons (2013) studie har som syfte att belysa yngre förskolebarns literacy, med fokus på kommunikation om olika medel och kommunikationssammanhang. Thuresson definierar literacy som läs- och skrivlärande. Pek-bilderböcker är det vanligaste medlet för träning av barns verbala språkförmåga och förståelse. Skärmbaserade medel är nu också något som de yngsta barnen kan hantera, vilka ger fler alternativ till lärande. Att se och tolka bilder betraktas i samma studie som kulturellt präglad, bildernas värde och meningar kopplas till tid, plats och kulturella betingelser. Ett resultat som framkom av studien på den förskolan var att de böcker barnen hade tillgång till kunde de vara oförsiktiga med, de var placerade på golvet. En lägre och en högre hylla fanns också och den högst upp behövde barnen peka på för att få ner böcker och de fick barnen väldigt sällan använda själva, utan de användes mestadels efter frukost och när barnen vaknat efter vila eftersom de böckerna skulle barnen vara mer rädd om (ibid).

Syftet i Björklunds (2008) studie handlar om i likhet med Thuressons (2013) studie, att vinna kunskap om hur yngre barns litteracitet uttrycks inom förskolans ramar samt vilka medel som används för att synliggöra detta. Björklund beskriver vidare att barnen gärna sitter och bläddrar i böcker och bär dem med sig i sin lek. Författaren definierar att begreppet litteracitet nu vidgats eftersom det tidigare handlat om att lära sig läsa och skriva men som nu innefattar även bokbläddring och vissa typer av lek där boken ingår som ett material. En annan svensk studie som Damber (2015) har gjort berör vilken tidsmässig plats högläsning har i förskolans verksamhet under dagen. 39 förskolor deltog i studien där personalen på varje förskola fick observera och reflektera över vilken plats högläsningen har, under en veckas tid. De fick utgå utifrån observationsscheman för att sedan dokumentera exempelvis hur länge högläsningen ägde rum och vilka barn som deltog. En del av resultatet var att högläsning sker när det är färre barn på förskolan, exempelvis på eftermiddagen innan vårdnadshavare skulle hämta sina barn.

En likhet mellan Dambers (2015) och Björklunds (2008) studier är att högläsning är något som funnits i förskolans historia länge, och det är vanligt att aktiviteten sker på rutin. Ett mönster utifrån Damber (2015) var att rutinbaserad högläsning inte tilltalar förskollärares tankar eller idéer. Att högläsning inte tilltalade förskollärare var på grund av stora barngrupper och för lite personal. Författaren menar också att högläsning har väldigt låg status i förskolan då aktiviteten ställs in mycket oftare än andra. Högtider är ett exempel på något som kan ta högläsningens plats, vilket påvisar dess låga status. Resultatet (ibid) visade

Sanna Carlsson
Elin Hyrkäs

även att förskollärares fokus var att barnen skulle få varva ner och vila än att utveckla språket. I studien som Norling (2015) genomfört genom fokusgruppsintervju och observation framkom det en problematik där högläsning som läs- och skrivutvecklande aktivitet ofta sker under samling eller läsvila. Författarens studie syftade till att undersöka språkmiljön på förskolan, där personalens strategier, engagemang och förhållningssätt låg i fokus. Utifrån vad som sades på fokusgruppsintervjuerna så kunde författaren se en skillnad på vad deltagarna sa och vad de gjorde annorlunda under forskarens observationer.

3.3 Uppföljning och variation

Norlin (2013) menar att det finns en regelmässig och väldigt traditionell bild av bokläsning som aktivitet, och att det finns en omedvetenhet om hur samtal med böcker kan utvecklas. Författarens (ibid) studie har som syfte att studera hur pedagoger och barn förhåller sig tillsammans till innehållet i bilderböcker. Barnen fick en chans att samtala kring sina erfarenheter utifrån bokens innehåll. Författaren beskriver att högläsning och litteratursamtal kan vara språkutvecklande och att det även öppnar för samtal och kommunikation människor emellan. Bokläsning i förskolan menar Norlin (2013) är en sådan självklar del av förskolans vardag för många att det aldrig riktigt samtalas om vad som sker om läsandet inte skulle ske. Författaren menar att nyttan av att läsa för barn, är att det leder till språkstimulering och att det i sig kan leda till framgång i skolan i framtiden. Han vill dock påpeka att högläsning är mer komplext än så, och att läsa högt för barn inte automatiskt ger alla barn bättre språkstimulering. Synen på läsande har under senare år förändrats, till att kontexten kring böckerna och de sociala interaktioner som läsandet sker i spelar en roll, men också att den förståelse som erövrats ska behandlas mer kritiskt. Det är alltså inte bara viktigt att läsning sker på förskolan, utan också att det sker ett samtal om det som läses. Damber (2015) menar dock att högläsning inte följs upp speciellt ofta om inte förskolan arbetar med ett specifikt tema, då är det vanligare att någon sorts uppföljning görs i form av samtal.

Vuxna har en viss makt över de böcker och medel som barnen möter och inte möter, trots det visar Fast (2007) i sin etnografiska studie att barn redan tidigt börjar låtsasläsa och låtsasskriva. Vidare beskriver författaren i sin studie om sju barn och deras familjer som pågick i tre års tid med olika hemförhållanden och hur det influerade deras läs- och skrivlärande. Utifrån intervjuer, observationer, informella samtal, framkom det bland annat att föräldrar berättade att deras barn härmar vuxna och bläddrar i böcker och pratar på ett speciellt sätt. Hon menar även att texterna som behandlas i skolan och förskolan ska ha ett visst värde, och att de texter som barnen ofta intresserar sig för, som populärkultur, har ett

Sanna Carlsson
Elin Hyrkäs

mindre värde för de vuxna. Det kan medföra enligt författaren att vuxna missar en stor del av det som barnen dagligen uttrycker sig om.

En artikel som är publicerad av Lennox (2013) i Australien lyfter att yngre barns litteracitets-upplevelser är högt prioriterat i många länder. Författaren menar att förskollärare måste bli mer medvetna om vilka olika typer av litteratur som kan användas i förskolan. Ett exempel som tas upp i artikeln är informationsböcker, det vill säga faktaböcker. Faktaböcker kan ge variation till högläsning men också utöka barns ordförråd och kunskap. Även Yopp och Yopp (2012) beskriver att varierande texter som har ett rikt innehåll kan tillhandahålla ord som barn annars inte skulle ha stött på. Att variera sig och använda olika typer av texter, exempelvis tidningar och informationsböcker då de antagligen kommer ingå i barns framtida läsning. Författarna (ibid) har utgått från en tidigare studie där förskollärare och grundskollärare fick beskriva vilka böcker de läste, om läsning förekom. Utifrån 1134 högläsningstunder kategoriserade författarna sedan upp att 120 av dessa högläsningstunder utgick från informationsböcker. Den artikel som de senare presenterat (2012), menar de att variation genom olika textslag ska behandlas inom förskolans ramar.

I Klerfeldts (2007) studie som beskrivits ovan, framkommer det att både traditionella och digitala medel bidrar till språkligt lärande. Det kan vara exempelvis datorplattor, projektorer, ljudböcker och böcker. Författaren menar även att digitala medel kan bli en ny arena för både läsning och berättande, det kan ge sagan flera olika uttryckssätt, genom exempelvis animation och ljudeffekter. Genom att använda både traditionella och digitala medel enligt författaren kan det utöka barns kommunikativa erfarenheter att basera berättelser på. Det kan innebära en förändrad kommunikation. Däremot måste förskollärare hitta strategier för interaktion vid den digitala tekniken för att få tillgång till fler alternativ som de kan erbjuda (ibid).

3.4 Högläsning behöver tid och omtanke

Forskning som beskrivits ovan menar att det är viktigt att ha ett syfte i samband med högläsning. Det finns också en annan aspekt som kan avgöra hur högläsningen fullbordas, det vill säga både tid och omtanke. En artikel som Snell, Hindman och Wasik (2015) har publicerat behandlar olika strategier för hur ordförrådet hos barn kan bli större genom högläsning. En av strategierna är hur stora grupper läraren läser för. Författarna nämner att grupper om tre till fem barn kan möjliggöra för deltagande samt att barns individuella behov kan hamna i fokus. Grupperingarna kan vara planerade, eller slumpmässigt valda, då barn kan lära sig av varandra. Det menar även Yopp och Yopp (2012), att högläsning kan bli ett tillfälle

Sanna Carlsson
Elin Hyrkäs

för ökad delaktighet genom att tillfällena planeras noga och hur stora grupper det ska läsas för. Författarna menar att om högläsning ska ske i stora grupper kan det å ena sidan vara bra att använda sig av en projektor för då har alla barn möjlighet att se både bild och text.

Å andra sidan lyfter författarna (ibid) fram att texter som innehåller detaljerade bilder bör läsas vid tillfällena med mindre grupper. Mindre grupper kan göra att barnen får sitta nära text och bild, men även att förskolläraren får chans att visa bilder utan att behöva säga till barnen att sätta sig på sin plats. Yopp och Yopp (2012) föreslår vidare att mindre grupper är att föredra då barn kommer att uttrycka sina erfarenheter och känslor, samt att både barn och vuxna kan ställa frågor. Då är mindre grupper att föredra eftersom alla kan få möjlighet att komma till tals utan att det upptar för mycket tid ifrån text och dess innehåll. Avslutningsvis lyfter de att det är viktigt att vuxna vid högläsning ska vara intresserade och engagerade, det kan bidra till att barn blir nyfikna av innehållet.

I Joysens (2010) studie undersöktes det när läsning sker samt hur kvalitén på dialogen mellan barn och pedagoger ser ut när det kommer till högläsning. Det undersöktes även vilken roll högläsningen har i förskolan. Studien utfördes genom observation, intervjuer, fältanteckningar och ljudupptagning. I studien framkommer det att varje gång det började läsas ur en bok uttryckte barnen att de varken kunde se bild eller text, innan förskolläraren ens börjat läsa. Enligt författaren bör förskolläraren organisera högläsningen så att alla barn kan se. Annars leder det ofta till tillsägelser om att barnen ska backa och stätta sig på sin plats, så att resterande barn också kan se. Förskollärarna i Norlings (2015) studie tar upp liknande problem om organisation kring högläsning och har genom minskade grupper försökt åtgärda problemet att ständigt behöva säga till. Författaren lyfter även att förskollärarna i studien påpekade att de inte vet hur de ska intressera barn för läs och skrivutvecklande aktiviteter, de menade att de har bristande kompetens i området (ibid). Damber (2015) beskriver även hon i sin studie problematiken, att högläsning sker i två minuter om dagen i genomsnitt och att problemet ligger i för stora barngrupper och för lite personal. Lennox (2013) beskriver att det är genom språket barn kan delge sina tankar och erfarenheter, att det är genom språket de kan kommunicera och förstå andra. Genom språk kan identiteten skapas. Om barn har ett begränsat språk blir även deras värld begränsad.

3.5 Sammanfattning av tidigare forskning

Vuxna kan lägga grunden för barns möte med olika texter, men då krävs det också för dem att vara närvarande. Vuxna influerar barn till en stor del om hur de blir en läsare. Även om vuxna är närvarande i mötet med texter kan det inte garantera att barnen tar till sig grundläggande

Sanna Carlsson
Elin Hyrkäs

regler kring exempelvis att läsa böcker (Justice & Sofka, 2010). Det behöver också ske samtal kring det som läses (Norlin, 2013). På senare tid har det blivit viktigare att samtala kring det som läses, men det ger inte heller en garanti för att barnen ska utveckla dessa grundläggande regler. Mycket av detta beror på hur den vuxna är närvarande.

Ett annat viktigt mönster vi har funnit i tidigare forskning är att högläsningens syfte varierar, men det framkommer att det sker som läsvila eller när det är få barn kvar på förskolan. Aktiviteten sker ofta på rutin och har också fått en väldigt låg status, vilket leder till att den ofta ställs in (Damber, 2015).

Medvetenhet kring att högläsning kan varieras har hamnat i fokus men är fortfarande något bristfällig. Klerfeldt (2007) menar att digitala medel kan ge nya alternativ till högläsning och dess syfte, det är ett sätt att variera läsningen på. Lennox (2013) påpekar dock att variation kring högläsning inte är så förekommande, och att förskollärare bör göra sig mer medvetna kring vilka typer av texter och material som kan användas. Högläsning är en aktivitet som behöver planeras och organiseras för att det ska bli en lärande stund för alla. Forskning påvisar att barngrupperna i dagens förskolor kan tyckas vara för stora, vilket de menar hade kunnat förbättras genom mer planering och organisering. I stället för ett språkligt lärande så tar tillsägelser upp mycket av lässtunden (Joysen, 2010; Yopp & Yopp, 2012; Snell, Hindman & Wasik, 2015; Norling, 2010; Damber, 2015). Det här visar på en brist att högläsning inte är en lika planerad aktivitet som vissa andra aktiviteter. Den sker på rutin men vad är egentligen syftet med lässtunden?

4. Vetenskapsteoretisk och metodologisk utgångspunkt

4.1 Socialkonstruktionism

Socialkonstruktionism innebär enligt Burr (2003) att vara kritisk mot det som anses som självklart i vår omgivning, inklusive sig själv. Den ontologiska utgångspunkten är att verkligheten ses som en social konstruktion, både historiskt och kulturellt. Kunskapsteorin innefattar att kunskap påverkas av de sociala processer som människor befinner sig i, det är genom sociala interaktioner vi skapar olika kunskapsversioner. Burr (2003) menar vidare att människor ska vara misstänksamma och uppmärksamma kring hur världen uppfattas vara. Det finns ingen absolut sanning utan flera olika versioner av den. De här versionerna uppstår genom sociala interaktioner människor emellan, i dessa interaktioner uppstår kunskap. Vardagen används för att kunna förstå och begripa vad andra människor säger och gör. Språket i sociala interaktioner är en väsentlig del i socialkonstruktionism, därför blir

Sanna Carlsson
Elin Hyrkäs

interaktionen mellan människor viktig. Wetherell och Potter (1987) beskriver att människor konstruerar sina versioner om världen genom språket. Vidare menar Potter (1996) att språket utgör representationer om hur världen är. När representationer flödar runt om i världen kan de uppfattas vara exakta och trovärdiga, alternativt kan de bli otydliga genom oförståelse och förvirring. Genom att se på sociala interaktioner genom språk blir forskollärares språkbruk av stor vikt för undersökningen av den här studien.

4.2 Diskursanalys

Burr (2003) menar att begreppet diskurs innebär att det finns olika versioner av världen, vilka kan uttryckas genom uppfattningar, påståenden, metaforer och berättelser. De olika versionerna av verkligheten representeras genom både tal och skrift. Författaren beskriver ett exempel om en målning som skildrar en händelse eller en person och är presenterad i ett specifikt ljus. Målningen ger en version av hur världen kan förstås, men genom språket kan flera andra versioner komma fram utifrån en och samma målning. Det finns med andra ord många olika diskurser som alla har olika historier bakom sig, om objektet i fråga och som alla är ett sätt att representera världen. Varje diskurs som uppstår gör anspråk på att det är sanningen, vilket nämnts innan, att det inte enbart finns en utan flera sanningar om något. Winther Jørgensen och Philips (2000) menar att det är genom språket människor kan uttrycka sin verklighet. Språket hjälper människor att skapa representationer av verkligheten. Potter (1996) menar att till skillnad från att enbart observera, så utgår diskursanalys från språket i den sociala interaktionen. Han menar också hur viktigt det är att lyssna på uttrycket av språket, vilka argument som personen uttrycker.

Det finns både mikro- och makrodiskurser. De olika nivåerna skiljs åt genom att en makrodiskurs beskrivs som mer överskridande, och att den spänner över ett större område som även går att finna i flera miljöer. En mikrodiskurs, lokaliserar snarare en mer specifik plats, mer personliga interaktioner, aktörernas personliga uttalande och deras sätt att se på verkligheten (Börjesson & Palmblad, 2007; Burr, 2003). Ericsson (2006) beskriver även makro- och mikrodiskurser, att en makrodiskurs snarare beskriver hur människor lever och agerar inom dessa diskurser. Mikrodiskursen däremot fokuserar på hur människor använder sig av diskurser i möten med andra människor. Utifrån att vi vill undersöka forskolläraernas personliga uttalande om högläsning undersöker vi mikrodiskurser, vilket vi senare kommer att benämna som tolkningsrepertoar. Begreppet kommer att förklaras under rubriken diskurspsykologi. Winther Jørgensen och Phillips (2000) menar att forskare kan se sitt arbete

Sanna Carlsson
Elin Hyrkäs

som en version av verkligheten och tar inte anspråk på att arbetet är den enda möjliga sanningen, vilket benämns som reflexivitet.

4.3 Diskurspsykologi

Diskurspsykologi är det diskursanalytiska angreppssätt som kommer att användas i studien. Centrala begrepp som kommer att användas till kommande analys är: tolkningsrepertoar, funktion, variation och konstruktion.

Funktionen i språket innebär att en individ indirekt eller direkt kan uttrycka sig om något som enligt sina egna värderingar är önskvärt för att uppnå det individen önskar (Wetherell & Potter, 1987). Exempelvis kan en individ säga ”det hade varit gott med glass en varm dag som denna” till en annan, vilket är ett indirekt uttalande om att gå och köpa glass denna dag. Individen kan även uttrycka direkt ”jag vill gå och köpa glass för att det är varmt idag”. Holmberg (2010) beskriver att funktion kan visa på olika strategier utifrån det resonemang som uttrycks genom språket. Ett exempel på funktion kan vara att förskollärare framställer sig själva som väldigt kunniga inom högläsning, eftersom att det kan vara det önskvärda i sammanhanget. Framställningen förs fram genom förskollärarens resonemang. Resonemangen kan vara strategiska beroende på vilken kontext förskolläraren befinner sig i. Enligt Holmberg (2010) blir resonemangen övertygande genom språkets retorik. Funktion som analysverktyg blir därför komplext beroende på den som analyserar eftersom det sker en tolkning av uttalandet.

Variation innebär att det finns olika variationer på hur en person uttalar sig, beroende på syftet med samtalet och vem samtalet riktar sig mot (Wetherell & Potter, 1987). Ett samtal kan variera utifrån vilket ämne som berörs, exempelvis högläsning i vår studie. Individen kan exempelvis, berätta om högläsning för intervjuaren på ett sätt, och för förskolechefen på ett annat. Utifrån det kan det alltså finnas flera variationer av samma fenomen. Inom intervjuens ramar kan respondenten välja ut den verklighet som hen vill visa. Begreppen funktion och variation är tätt sammansatta med begreppet konstruktion eftersom det är genom språket individer konstruerar sin version av världen (Wetherell & Potter, 1987). Alla förskollärare har med det sagt konstruerat olika versioner av fenomenet som i den här studien är högläsning. Begreppet tolkningsrepertoar används för att definiera och granska olika handlingar och situationer. Genom sina argument uttrycker individen sitt sätt att se på världen, det kan vara en av flera tolkningsrepertoarer. Med hjälp av repertoarer kan forskaren skriva fram mönster i exempelvis intervjuer (Potter & Wetherell 1987). Syftet är dock inte att kategorisera

Sanna Carlsson
Elin Hyrkäs

människor, istället ska det undersökas de diskursiva praktiker som kategorier konstruerar. Man kan alltså räkna med att individers uttalande kan variera utifrån vilken diskurs och kontext som den befinner sig i (Potter & Wetherell, 1992). Ericsson (2006) förklarar vidare att vissa författare har motiverat att använda sig av begreppet tolkningsrepertoar istället för diskurs eftersom det inom mikrodiskurser fokuseras på språket i interaktioner. Genom att använda sig av begreppet tolkningsrepertoar istället för diskurs ska det redogöra för att det inte är makrodiskurser som ska undersökas (Gilbert & Mulkay, 1984; Potter & Wetherell 1987, 1992; ref i. Ericsson, 2006). Tolkningsrepertoar kommer hjälpa oss att kunna skriva fram olika mönster för att senare kunna analysera dessa och därmed finna vilka repertoarer som förskollärare talar om.

5. Metod

5.1. Metodval

Vårt val för produktion av data var kvalitativ, och genomfördes med hjälp av intervjuer. Johansson (2013) beskriver att ett kvalitativt tillvägagångssätt för forskning, innebär att det finns mer flexibilitet mot det som ska studeras. Flexibiliteten kan bidra till att forskningsfrågan kan ändras under studiens gång. När en kvalitativ studie genomförs kan det å ena sidan vara problematiskt därför att det är en tidskrävande metod, både deltagare och övrig personal behöver ge av förskoleverksamhetens tid. Å andra sidan beskriver författaren att om det finns en positiv inställning till forskning från verksamheterna är den här metoden ett sätt att möta dem på, och där de senare kan få ta del av resultatet. Ahrne och Svensson (2015) menar att kvalitativ data används för att studera något som inte går att se med blotta ögat, exempelvis känslor eller beslutsfattande. Arbetsfördelningen för den här studien har skett gemensamt, vi har därmed inte delat upp arbetet mellan oss.

5.2 Semistrukturerad intervju

Att intervjua inom kvalitativ forskning innebär enligt Bryman (2011) att det finns en större grad flexibilitet än med en strukturerad kvantitativ undersökning. Det är en mer personlig metod, som redogör för respondenternas perspektiv på undersökningens frågor. Syftet med den här typen av intervju är att få utförliga och mer personliga svar. Utifrån de intervjuemetoder som finns är vårt val semi-strukturerade intervjuer. Bryman (2011) påpekar att semistrukturerade intervjuer har en viss struktur, exempelvis ett manus som vi hade hjälp av för att kunna se mönster, i vårt fall finna diskurser. Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2015) beskriver även att den här metoden erhåller flexibilitet gentemot både intervjuaren och

Sanna Carlsson
Elin Hyrkäs

intervjupersonen, vilket innebär att frågor kunde lyftas i annan ordningsföljd än den som skrivits ner. Utifrån ovanstående så skedde det semistrukturerade intervjuer, där förskollärarna intervjuades enskilt, detta för att förskollärarna skulle känna sig bekväma och ge så utförliga svar som möjligt.

Våra argument till varför vi valde semistrukturerade intervjuer framför ostrukturerade intervjuer är därför att vi genom semistrukturerade intervjuer kunde hålla oss till specifika teman, vilket inte möjliggörs av ostrukturerade intervjuer på samma sätt. Det är även gynnsamt för det senare analysarbetet. Bryman (2011) och Bjørndal (2005) lyfter även olika aspekter som det bör tänkas på innan en intervju genomförs. Dessa aspekter är att ha en god utrustning vilket var viktigt för kommande analys för att kunna höra vad som sagts under intervjun. Bryman (2011) lyfter vidare upp att val av plats kan påverka inspelningen av intervjun, därför är det viktigt att välja en plats som är ostörd. Val av plats är också viktigt för intervjupersonen då ingen annan ska kunna höra vad som sägs. Författaren påpekar även att det finns frågor som inte är lämpliga för att kunna genomföra forskningen med observationer och att det enda användbara sättet för att få reda på det som efterfrågas är att fråga personer om deras åsikter och uppfattningar.

5.3 Urval

Eftersom vår forskningsfråga handlade om att undersöka hur förskollärare talar om högläsning, intervjuade vi sex förskollärare på olika förskolor. Vårt urval av intervjupersoner utgick från något som Bryman (2011) beskriver som ett bekvämlighetsurval, eftersom vi har kontaktat personer som är utbildade förskollärare och som arbetar på förskolor som är kända för oss. Respondenterna har funnits i vår närhet och har även visat intresse tidigare för att delta i studien, det finns även en kännedom om respondenterna genom att vi har mött dem under vår verksamhetsförlagda utbildning.

5.4 Dataproduktion

Bryman (2011) menar att under intervjuens gång är det bra att inte bli för fäst vid att anteckna vad som sägs om intervjun spelas in, på grund av att uppföljningsfrågor kan gå förlorade om forskaren är för distraherad av att skriva. De allra flesta går med på att spela in intervjun, det finns dock personer som inte accepterar det, vilket är en aspekt att tänka på. Författaren beskriver vidare att om en person inte vill bli inspelad betyder inte det att intervjun inte ska genomföras, intervjun kan bidra med viktigt material i alla fall. Samma sak gäller om bandspelaren inte är funktionell den dagen intervjun görs eller om batteriet tar slut under tiden. Om det skulle ske får noggranna anteckningar göras. Utöver material som behövs för

Sanna Carlsson
Elin Hyrkäs

inspelning skall även material för anteckningar finnas tillhands det vill säga, penna och papper eller alternativt dator. Bjørndal (2005) beskriver att om ljudkällan finns nära kan en bandspelare som har inbyggd mikrofon fungera bra, det kan däremot bli bättre ljudkvalitet om en extern mikrofon används. Författaren menar att placering av bandspelare generellt brukar vara nära ljudkällan. Videokamera kan påverka mer än bandspelare, då den kan vara betydligt mer synlig för deltagare. Det kräver också en mer noggrann planering vid användning av videoinspelning, exempelvis vart kameran ska placeras. Videokamera kan också vara dyrt samt att den som har hand om utrustningen ska veta hur den ska användas. Därför valde vi att enbart använda ljudupptagning med våra mobiltelefoner, eftersom vi båda visste hur inspelningsfunktionen fungerade. Vi ansåg även att de var tillräckligt tillförlitliga för ljudupptagning under intervjuerna samt att ingen ny utrustning behövdes köpas in. Vidare menar Bjørndal (2005) att ljudupptagning är en lämplig metod eftersom det är dialogen som skulle studeras. Eftersom vi undersökte språket var det en relevant metod.

5.5 Tillvägagångssätt

Vi tog kontakt med sex stycken förskollärare först genom e-post, där vi fick ett samtycke till att genomföra intervju med deltagarna, och där det även beskrevs vad intervjun skulle handla om. Alla tillfrågande förskollärare svarade ja till att medverka och alla förskollärare var kvinnor. Det informerades om att intervjun kunde sträcka sig mellan 15-30 minuter. Deltagarna fick även signera en samtyckesblankett (se bilaga 1), vid samma tillfälle som intervjun utfördes. Intervjuerna utfördes enskilt och ljud spelades in, med en intervjuare och en respondent. Intervjuerna utfördes på respondenternas arbetsplatser och skedde utifrån deras arbetstider, vi var flexibla gentemot deras önskemål. Intervjun utfördes på en plats där samtalet kunde genomföras ostört. Under intervjuernas gång använde vi oss av en intervjuguide (se bilaga 2.) Intervjun påbörjades omedelbart utifrån intervjuguiden och det uppstod följdfrågor utifrån respondentens svar. Följdfrågorna varierades utifrån de olika respondenterna, då ingen intervju var den andra lik. Papper och penna fanns tillhands men användes inte, eftersom inspelningsutrustningen var tillräcklig. I anslutning till intervjuerna skedde transkribering vilket resulterade i den empiri som senare analyserats. Intervjuerna tog i genomsnitt 20 minuter.

5.6 Bearbetning av data

Bryman (2011) beskriver att ljudinspelning och transkribering är tidskrävande men samtidigt väldigt användbart. Efter intervjun kunde vi lyssna igenom materialet upprepade gånger då det är inspelat. Författaren menar också att inspelning kan gynna analysprocessen då en

noggrann analys om vad respondenterna har sagt kan göras. Vidare beskriver Bjørndal (2005) att transkription är en fördel eftersom när talet överförs till skrift, kan kommunikationen bli tydligare och det underlättar för att finna mönster. Författaren förklarar att det finns olika system för hur samtalet återges. Vi valde därmed att markera ord i fet text när respondenten betonar eller höjer rösten vid ett uttalande. När texten är understruken talade respondenten tystare. Det har också använts, skiljetecken, frågetecken, punkter och stora bokstäver för att göra transkriberingen mer läsbar. Transkribering skedde omgående efter intervjuerna, och de skrevs ner ordagrant. Övriga ljud eller rörelser utöver respondenternas tal ingick inte i transkriberingen. Efter transkribering skrevs empirin ut och färgmarkerades för att på så vis finna tolkningsrepertoarer till kommande analys.

5.7 Etiska ställningstaganden

De etiska ställningstagande som tagits i beaktning för studien utgår från Vetenskapsrådets (2002) forskningsetiska principer. Det finns fyra principer, vilka är följande; informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. Informationskravet innebar att det tidigare har tagits kontakt med de som ska delta i studien och även informerats om vad studien skulle undersöka. Det har även informerats om att det är frivilligt att medverka och att materialet som samlades in enbart skulle användas till forskning. Det gjordes tidigt i processen genom e-post med deltagande förskollärare. I samband med det fick vi även deras samtycke att delta i studien. Samtyckeskravet enligt Vetenskapsrådet innebar att deltagare ger sitt samtycke till att delta i studien, det innebar även att deltagare när som helst kan avbryta sin medverkan eftersom deltagandet är frivilligt. Förutom deltagarnas första medgivande, inhämtades det även ett skriftligt samtycke i anslutning av intervjun i form av en samtyckesblankett, i enlighet med samtyckeskravet.

Konfidentialitetskravet betyder att personliga uppgifter inte får avslöjas, med det menas att insamlat material ska förvaras tryggt så att inga identiteter kan röjas. Forskningsrapporten har även skrivits på ett sådant sätt så att enskilda personer inte kunde urskiljas, utan de alla benämns som förskollärare. Den sista principen var nyttjandekravet, som beskriver att den dataproduktion som produceras enbart kommer användas för forskning och inte för andra syften. Utöver de fyra principer som finns, uppmanade Vetenskapsrådet även till att fråga deltagare om de ville veta var studien kommer att publiceras samt om de ville ta del av resultaten i forskningen. När förskollärare tillfrågades om de ville delta, blev de även informerade om att intervjun kommer att spelas in genom ljudupptagning. Inspelningarna av

Sanna Carlsson
Elin Hyrkäs

intervjuerna lades över från mobiltelefon till en stationär dator omgående och raderas därefter från mobiltelefonen. Det för att materialet skulle behandlas med största möjliga säkerhet.

5.8 Studiens trovärdighet

Att genomföra intervju med enstaka personer är sällan tillförlitligt, eftersom det kan anses behandla en för liten mängd data. Däremot om antalet sträcker sig upp mot sex till åtta intervjuer utifrån en målinriktad grupp ökar tillförlitligheten om inkommande material är förhållandevis oberoende av enskilda personers personliga åsikter och uppfattningar. Däremot om det skall ske en jämförelse verksamheter emellan måste fler intervjuer göras (Ahrne & Svensson 2015). Pålitligheten innebär att om det finns fler än en forskare så ska de komma i underfund med vad som ska undersökas och hur det ska tolkas. Vidare beskrivs överförbarhet som menas att resultatet kan överföras till andra praktiker och liknande situationer. Trots att studien är överförbar så går inte resultatet att generalisera, eftersom studien har skett i liten skala (Bryman, 2011). Genom att vi beskriver studien så ingående som möjligt ger det studien transparens.

5.9 Metodkritik

Utifrån våra metodval har vi funnit fler alternativ som hade kunnat ge andra resultat. Ett alternativ som hade kunnat ge intressanta samtal och diskussioner är fokusgruppssamtal. Bryman (2011) beskriver fokusgrupper som en metod där det undersöks hur respondenterna ställer sig till varandras åsikter och svar. Det hade kunnat ge våra intervjufrågor en annan synvinkel, utifrån hur respondenterna tar frågan i ett större sammanhang, och hur det hade spelat roll för deras svar. Vi tror att den här metoden hade varit väldigt intressant då flera åsikter belyses samtidigt. Vi valde inte fokusgruppssamtal på grund att det var svårt att få tag på många förskollärare under samma tidpunkt och plats, och det hade varit mycket krävande för verksamheterna. Intervjun utgjordes av tre öppna frågor, som kunde medfört en mängd olika svar från deltagarna, men vi fick istället många liknande uppfattningar. Om frågorna hade varit mer snäva så hade det eventuellt gett andra svar, vilket kunde ha lett till mer kritiska men även obekväma svar från respondenterna. Vi har själva inte genomfört intervjuer med vuxna förut, vilket kan ha bidragit till att uppföljningsfrågor förbisågs.

6. Resultat och Analys

Nedan kommer studiens resultat att redovisas utifrån olika repertoarer som valts ut. Med varje utdrag finns en tillhörande analys. De repertoarer som kommer att belysas är ”Om

högläsningens utveckling”, ”*Högläsning som språkutvecklande men också vilande*”, ”*Kompetensutveckling som leder till reflektion*” och ”*Högläsning med digital teknik*”.

6.1 Repertoar om högläsning som föränderlig

Exempel 1: Förskollärare: ”Man kan alltid utveckla det, och man kan alltid hitta andra sätt som funkar och inte funkar och så vidare, så inte så på nått sätt att vi är klara med det och vi är nöjda med det, inte så, utan mer att vi, vi jobbar aktivt med det flera gånger om dagen, ehh men vi kan hela tiden se att vi kan utveckla det också. Som ett exempel på hur man läser för olika åldrar så har vi testat på olika sätt och så märker man att det där kanske störde barnen mer att sitta på den här platsen för här fanns massa andra olika moment runt omkring som var mer intressanta eller du vet sådär, så man får försöka att inte, nu kan man inte göra det efter varje (skratt) gång man har läst men asså, överlag reflekterar, varför blev det som det blev, kan vi sitta annorlunda, kan vi, hur hur påverkar den här miljön barnen och lässtunden och sådär så att, ja det finns.”

Analys

Förskollärarens uttalande ”*man kan alltid utveckla det*” visar enligt oss på en konstruktion om att högläsningen alltid kan utvecklas. Det finns en medvetenhet eftersom hon uttrycker reflektionerna ”*varför blev det som det blev*” och ”*hur påverkar den här miljön barnen och lässtunden*”. Däremot kan uttalandet ”*men vi kan hela tiden se att vi kan utveckla det också*” tolkas som en variation på vad förskolläraren vill lyfta i sammanhanget hon befinner sig i, vilket i det här tillfället är en enskild intervju. Variationen kan handla om att det är önskvärt att berätta att allting går att utveckla. Det tolkas som att förskolläraren vill visa på dessa utvecklingsmöjligheter då hon uttrycker dessa möjligheter mer än en gång. Vidare uttrycker hon ett exempel om var högläsningen äger rum och hur den kan utvecklas, vilket visas genom att hon säger ”*där kanske störde barnen mer att sitta på den här platsen*”. Den utveckling hon talar om tolkar vi handlar om att reflektera kring miljön och planera in det till nästa gång. Exemplet som lyfts tolkas som att hon gärna vill utveckla högläsningen så att den fungerar för alla, men däremot tar hon enbart upp exempel som berör miljön och inte hur varken hon själv eller arbetslaget kan utvecklas. Vad som blir intressant i exemplet är förskollärarens ord ”*fanns massa andra olika moment runt omkring som var mer intressanta*” är att hon inte ställer sig själv frågan om varför andra saker runt omkring är mer intressanta och inte högläsningen. Det är kanske en mer relevant fråga än att enbart lyfta miljön som en problematik.

Sanna Carlsson
Elin Hyrkäs

Exempel 2: Förskollärare: ”Ja, de e ju.. först, asså det känns ju att man har utvecklat högläsningen mer än vad gjorde tidigare, innan var det mer att man ska läsa en bok och barnen ska sitta och lyssna och lyssna färdigt på boken , och sedan kan man prata om den efteråt., men, nu tycker jag att vi gör lite annorlunda, att vi läser lite granna och så stannar man upp och ser så att alla barnen verkar va med och förstår. ././ ställa lite frågor mitt i boken, å även om barnen frågar någonting så att man stannar upp och förklarar, vad de undrar över.”

Analys

Förskolläraren i utdraget ovan, visar enligt oss en medvetenhet om att högläsning som aktivitet har utvecklats. Eftersom hon uttrycker att det historiskt sett har varit ”barnen ska sitta och lyssna och lyssna färdigt på boken” till att bli ”så stannar man upp och ser så att alla barnen verkar va med och förstår”. Den nuvarande metoden om att stanna upp mer i högläsningen innebär att förskolläraren förklarar att fenomenet högläsning har förändrats för henne. Det kan tolkas som att hon har konstruerat en ny version av högläsningen. Däremot när hon berättar ”stannar man upp och ser så att alla barnen verkar va med och förstår” vilket kan tolkas som att förskolläraren indirekt säger att hon kontrollerar så att alla barn lyssnar på henne när hon läser. Det kan även tolkas som att förskolläraren tycker att alla barnen ska lära sig något vid högläsningstillfällena. Vilket lärande hon indirekt uttrycker ska ske, blir något ottydligt men däremot tolkas det som att ett lärande ska ske utifrån texten snarare än den sociala interaktionen som barnen befinner sig i. Vidare i den variation hon talar om uppkommer ”ställa lite frågor mitt i boken” vilket tolkas som att hon vill berätta om det eftersom det är önskvärt. Att det kan ses som önskvärt svar anser vi är för att hon inte förklarar vilken typ av frågor som kan komma att ställas utan enbart att det ska göras.

6.2 Repertoar om högläsning som språkutvecklande men också vilande

*Exempel 1: Förskollärare: ”Ja syftet e... **Ja**, ja det finns ju ett syfte att vi har valt att vi gör det kontinuerligt, det e ju för att utveckla språket och att man... man har den stunden tillsammans ååee, nu har vi ju valt att göra det efter maten, så de e ju en ehmm tillfälle å varva ner också att man.. men framför allt att man får in läsningen, någon gång under dagen”*

Analys

Förskolläraren konstruerar genom sitt uttalande ”det e ju för att utveckla språket” att högläsning sker i det syftet på förskolan, men ger ingen större förklaring i hur språket kan

Sanna Carlsson
Elin Hyrkäs

utvecklas genom dessa stunder. Vidare genom att hon uttrycker ”*man har den stunden tillsammans*” tolkas det att förskolläraren menar att högläsningen är en social interaktion, där barn och vuxna möts, och på så vis utvecklar språket. Hon ger en indirekt förklaring på hur språket utvecklas hos barnen genom högläsningstunder. ”*Vi har valt att vi gör det kontinuerligt*” och ”*nu har vi ju valt att göra det efter maten*” visar på att högläsningen har en tidsmässig plats dagligen i förskolan. Däremot framkommer det inte om stunderna utvecklar barnens språk eftersom hon säger att ”*ju en ehmm tillfälle å varva ner*” vilket antyder snarare på att få ett lugn stund efter lunchen. Förskolläraren säger ”*man får in läsningen, någon gång under dagen*” vilket tolkas som att hon har olika variationer om högläsningens tidsmässiga placering. Detta genom att hon anser att det är viktigt att det sker dagligen, däremot kan det ses som att det är enbart efter maten som högläsning faktiskt har en tidsmässig plats och inte annars. Att högläsningen sker på daglig basis tolkar vi, inte behöver innebära att barn utvecklar språket, vilket tolkas är förskollärarens syfte med stunden.

*Exempel 2: Förskollärare: ”Mmmm... då tänker jag att de, jag tänker språkutvecklande, jag tänker, ehmm...Fantasi, ehh samspel, mmm läs och skrivinläring, senare om man tänker högläsning i förskolan så tänker jag att de e en situation... som då dels stimulerar språkutvecklingen ehmm, stimulerar fantasin, ett tillfälle att skapa sig inre bilder, ehmm, och så vidare och ett samtal att våga ta talutrymme. /.../ Så jag tycker att högläsningen, finns det plats för och den är jätteviktig och vi ger den tid men det är viktigt också att man inte bara tänker att vi läser. Utan att man tänker **när och var och hur, och för vem läser vi.**”*

Analys

Utdraget ovan visar på förskollärarens konstruktion av högläsningen, som en lärande aktivitet både för språket och det sociala samspelet. Eftersom hon säger ”*och så vidare och sen allt det här leder senare till läs och skrivinläring i skolan*”, tolkas det som att denna konstruktion av högläsning är att den kommer att leda till framtida skolframgång gällande skriv- och läsinläring. Förskolläraren lyfter att högläsningen är ”*språkutvecklande*” och lyfter vidare vad högläsningen bidrar till genom uttalanden som, ”*fantasi*”, ”*skapa sig inre bilder*”, ”*läs och skrivinläring*” och ”*samspel*”. Då förskolläraren lyfter olika aspekter av lärande inom högläsning så tolkas det som att det finns en samhällsbild av vad högläsning ska bidra till. Det kan i sig variera beroende på hur förskolläraren har uttalat sig, eftersom variationen gör det möjligt för förskolläraren att välja vad som ska sägas. Förskolläraren reproducerar diskursen

Sanna Carlsson
Elin Hyrkäs

att högläsning är språkutvecklande samtidigt som uttalandet ”är viktigt också att man inte bara tänker att vi läser. Utan att man tänker **när och var och hur, och för vem läser vi.**”

lyfts. Det tolkas som att den reproduktion av diskurs som förskolläraren nämner ovan förklarar att de didaktiska frågorna ska tänkas på innan högläsning genomförs, för att högläsning ska bli ett lärande.

Exempel 3: Förskollärare: ”Nä, att, att vi bara, att asså att dom vilat, det gör dem ju och det är väl det som är syftet att dom ska ligga ner en stund. Att vi bara slänger på. Asså det är väl saga där också men inte alltid, så läsvidan är bra men även där personalgrejer, dom ska gå på rast...da..da...da. Det är sådana tråkiga diskussioner.”

Analys

I ovanstående exempel tolkar vi att förskolläraren problematiserar sin egen praktik när hon uttrycker ”även där personalgrejer, dom ska gå på rast...da..da...da”. Läsvidan fyller en funktion för personalgrejer, det vill säga att läsvidan sker i syfte för att personal ska kunna gå på rast. Förskolläraren berättar även ”är syftet att dom ska ligga ner en stund” vilket indikerar på att ligga ner är barnens syfte med högläsningen. ”Att vi bara slänger på” menas med att starta en ljudbok alternativt en film på kanonen, därav uttalandet ”asså det är väl saga där också men inte alltid”. Att förskolläraren väljer delge den konstruktionen av högläsningen kan tolkas som att hon vill ha en förändring i syftet om varför högläsningen sker. Genom sitt uttalande ”det är sådana tråkiga diskussioner” tolkar vi indirekt att hon varken är nöjd med sig själv eller sitt arbetslag kring arbetet med högläsningen i relation till läsvidan.

6.3 Repertoar om högläsning som reflekterande

Exempel 1: Förskollärare: ”Eh.. Men asså vi har ju, det är ju upp till varje områdes rektor egentligen om vad man får för, och jag tycker att vi har det ganska bra, så kommer vi med något, ” det här är jätteintressant det skulle gynna mig”. Så får vi gå på det om det inte kostar 100tusentals kronor. Så det finns inte jättemycket vad gäller läsning egentligen, eller finns det de? Hmm.. ja...”

Analys

Det tolkas att förskolläraren talar om kompetensutveckling på en mer generell nivå och inte enbart om högläsning eftersom hon uttrycker ”så kommer vi med något, det här är jätteintressant det skulle gynna mig”. Detta något skulle kunna vara vilket område som helst. Samtidigt uttrycker förskolläraren sig positivt kring genomförandet av kompetensutveckling, däremot uttrycker hon en variation kring det genom ”om det inte kostar 100tusentals kronor”.

Sanna Carlsson
Elin Hyrkäs

Variationen tolkas som att det finns en ekonomisk gräns för vilken kompetensutveckling som kan bli aktuell. Efter det här uttalats, vänder konversationen till en annan konstruktion vilket är ”så det finns inte jättemycket vad gäller läsning egentligen, eller finns det de?”. Här konstruerar förskolläraren en osäkerhet kring vad det finns för kompetensutveckling kring läsning. Genom funktionen i språket berättar hon direkt att hon inte vet vad som finns och ställer sig frågande till vad som finns.

Exempel 2: Förskollärare: ”Men när man får dom här kompetensutvecklingarna och, från kommunen, till exempel, å får upp ögonen igen då är det precis som att man stannar upp att just det! Det här var också viktigt liksom, det här så att jag tror att det beror på lite hur kanske ledningen eller kommunen asså kompetensutvecklingen i sig. /../ så att det har ju vi fått gå på, det har vi ju liksom delgett till våra kollegor. Men eh, de, de hade varit kul med något större sammanhang, asså man träffades ju i den gruppen som var på kompetensutvecklingen, men sen blir de ju att, sen går man ju tillbaka till sitt asså, sitt jobb. Det hade varit kul att liksom, nått större sammanhang, där eh..ja men till exempel studiebesök på olika förskolor och hur tänker ni med läsning, att man har det här samspelet.”

I det här exemplet genom uttalandet ”just det! Det här var också viktigt liksom” tolkas det som att kompetensutvecklingarna får mindre uppmärksamhet, och det är inte förrän förskolläraren påminns genom frågan om kompetensutveckling som den kommer upp till ytan igen. ”De hade varit kul med något större sammanhang” tolkar vi att förskolläraren indirekt, för tillfället är nöjd med sin kunskap men hon uttrycker en vilja om uppnå en ännu större konstruktion av fenomenet högläsning, detta genom studiebesök och samspel med andra förskoleverksamheter. Hon uttrycker nu istället genom ”sen går man ju tillbaka till sitt” att en större konstruktion inte ännu är möjlig utan att de enbart går tillbaka till sin vardag utan vidare reflektion.

6.4 Repertoar om digital högläsning som fängslande men också kompletterande

Exempel 1: Förskollärare: ”Sen har vi faktiskt också haft en sån här använt den nya digitala tekniken, vet inte vad den heter dock men ni vet den här som ser ut som en skrivbordslampa /../ ibland har det underlättat för, vi har ändå ganska många barn, att, det här att sitta i en soffa, sitta bredvid varandra, att man får försöka att arrangera dem tillfällena, det sättet att sitta också, så att det ska va så bra som möjligt, så att man kan

Sanna Carlsson
Elin Hyrkäs

*koppla av, att man kan lyssna på en saga, och utan att man ska störa varandra, det handlar ju också om det här med respekt för varandra att, "min kompis kan inte sitta och peta på mig hela tiden, för jag **kanske** vill lyssna på sagan /../ . Och det får ju vi skapa förutsättningar så att det funkar så bra som möjligt i alla fall. Men vi kan ha 10-11 barn ibland å läsa för, å då gäller det att strukturera upp det. Att man kan variera stunderna lite. Jag skulle inte vilja ha det alltid, för att samtidigt så vill man ha kontakten med barnen men det är ett bra komplement. Mmm."*

Analys

Förskollärare berättar direkt genom "använt den nya digitala tekniken" att böcker inte är det enda medlet som förekommer vid högläsning. "Ibland har det underlättat för, vi har ändå ganska många barn" vilket uppfattas som att den digitala tekniken används när det är stora barngrupper. Vidare berättar hon "och det får ju vi skapa förutsättningar så att det funkar så bra som möjligt i alla fall", som tolkas att förskolläraren vill förklara varför den digitala tekniken används i de här fallen. Den digitala tekniken ger olika förutsättningar menar hon till exempel genom uttalandet "utan att man ska störa varandra". Vid stora barngrupper nämner hon "å då gäller det att strukturera upp det", som att det är då struktur behövs för att få högläsningen att fungera så bra som möjligt. Indirekt berättar hon att den digitala tekniken både bidrar och kräver struktur eftersom hon tidigare nämner "att man får försöka att arrangera dem tillfällena". Genom "jag skulle inte vilja ha det alltid", tolkar vi att den digitala tekniken inte har samma status som boken för den här förskolläraren, eftersom hon indirekt menar att böcker ger "kontakten med barnen". Å ena sidan säger hon "att man kan variera", å andra sidan säger hon "det är ett bra komplement" vilket tolkas som att högläsningen kan varieras genom digital teknik, men att det återigen inte är ett lika önskvärt medel som boken.

Exempel 2: Förskollärare: Vi har tagit till oss andra verktyg då, som till exempel projektor, å man får upp boken på väggen om man säger så. Så atte, det är väl lite, jag tror att det, ger barnen mycket att man blandar, för då, nu har det varit spännande och det fångar många ååå...man läser på det viset... sen tror jag att det är bra att man har på båda sätten liksom.

Analys

Genom uttrycket "har tagit till oss andra verktyg då, som till exempel projektor" så berättar även den här förskolläraren att boken inte är det enda möjliga medlet för högläsning. När hon

Sanna Carlsson
Elin Hyrkäs

säger ”*man får upp boken på väggen om man säger så*”, tolkas det som att boken fortfarande är det medel som är i centrum och att projektorn enbart används för att presentera boken i ett nytt ljus. Förskolläraren berättar att ”*jag tror att det, ger barnen mycket att man blandar*”, vilket tolkas som att det finns en osäkerhet kring användning av digital teknik tillsammans med högläsning. Samtidigt vill hon visa på en tro att det ska ge barnen något men vad det skulle vara för något blir otydligt, eftersom hon säger ”*mycket*”, vilket inte förklaras vad exakt det skulle kunna vara. Genom uttrycket ”*varit spännande och det fångar många*”, ges en variation av att den digitala tekniken är till för att vara spännande och fånga in barnen och inte direkt är ett lärande medel. Vi tolkar att det är vid de här tillfällena som högläsning blir spännande för barnen, och att det inte är lika spännande och infångande vid högläsning med en traditionell bok. Hon uttrycker ännu en osäkerhet kring att använda digital teknik vid högläsning genom uttrycket ”*sen tror jag att det är bra att man har på båda sätten liksom*”. Det tolkas att förskolläraren har konstruerat att den digitala tekniken snarare är ett hjälpmedel än läromedel.

6.5 Sammanfattning av resultat

Resultatet av de intervjuer som genomförts visar att det finns olika konstruktioner och variationer kring högläsning på förskolan. De mest framträdande repertoarerna är: ”*Om högläsningens utveckling*”, ”*Högläsning som språkutvecklande men också vilande*”, ”*Kompetensutveckling som leder till reflektion*” och ”*Högläsning med digital teknik*”.

6.5.1 Högläsningen som föränderlig

Det framkommer att det finns en medvetenhet om att högläsning som aktivitet alltid kan utvecklas för att högläsning ska fungera för alla deltagande parter. Däremot den utveckling som lyfts fram är att omvärdera miljön. Det är också viktigt att reflektera över de didaktiska frågorna både själv och tillsammans med arbetslaget. Det framkommer även att det har skett en förändring på hur högläsning gått till tidigare till hur det ser ut nu. Tidigare lästes boken utan stopp och barnen skulle sitta kvar och lyssna färdigt, och nu läses böcker med stopp för både barn och vuxnas frågor och funderingar. Det nämns också att det är av vikt att barnen är med och förstår vad som läses och att förskollärarna har översikt över att det sker.

6.5.2 Högläsning som språkutvecklande men också vilande

När frågan ”*kan du berätta om högläsning?*” ställdes, var respondenterna överens om vad högläsning kan ge och hur viktigt det är att genomföra högläsning på förskolan. Det finns en positiv syn på högläsning och att den är jätteviktig. Aspekter som språkutveckling, vila och

Sanna Carlsson
Elin Hyrkäs

samspel var gemensamma. Läsning förekom efter lunch på förskolorna, och att förskollärare nämnde att det var ett tillfälle under dagen det kunde ske. Syfte menar förskollärarna är viktigt med högläsning, men syftet kan varieras. Syftet kan innebära språkstimulans, vila och boksamtal. Det lyfts även upp att personalfrågor är en del till varför syftet med högläsning är att vila.

6.5.3 Högläsning som reflekterande

Utifrån frågan *"Hur ser du på kompetensutveckling inom området?"* så framkom det att det finns en syn på högläsning som är föränderlig, och att förskollärarna är medvetna om hur de skulle utveckla högläsningen, men de blir också påmind om vikten av att reflektera genom kompetensutveckling. Det är däremot en fråga om ekonomi när det kommer till att få gå på kompetensutveckling men att det inte är omöjligt. Det är upp till varje områdes rektor att avgöra om det behövs. Det framkommer en önskan om att kompetensutvecklingar bör ske i större sammanhang än hur det ser ut idag. Detta sammanhang skulle kunna vara exempelvis studiebesök på andra förskolor. Det är jätteviktigt att få gå på kompetensutveckling, men att förskollärare inte riktigt vet vad som finns att gå på om specifikt högläsning.

6.5.4 Digital högläsning som fängslande men också kompletterande

Utifrån frågan *"hur ser du på högläsning i förskolan?"* framkom det väldigt tydligt vilket medel som förknippas med högläsning. Böcker och sagor var det mest framträdande medel under intervjuerna men under samtalens gång visade det sig att andra medel också användes. Utifrån samtalen med förskollärarna kan vi se att digitala medel används men när den här tekniken används är det i många fall för att underlätta högläsning i större barngrupp eller för att intressera många barn samtidigt. Den digitala tekniken är spännande men det är däremot inget medel som ska ersätta boken och dess funktion.

6.5.5 Avslutande resultatsammanfattning

Syftet med föreliggande studie var att undersöka vilka diskurser som uppkommer i samtal, utifrån intervjuer med förskollärare om högläsning på förskolan. Det undersöktes genom vår forskningsfråga: Hur talar förskollärare om högläsning i förskolan? Utifrån resultatet kan vi se att deltagande förskollärare talar positivt om högläsning i förskolan, och att genom kompetensutveckling utvecklas aktiviteten i viss mån.

7. Diskussion

Utifrån resultatet kommer de olika tolkningsrepertoarerna att diskuteras i relation till den forskning som tidigare redovisats.

7.1 Högläsning som föränderlig

Norlin (2013) beskriver att bokläsning är en väldigt traditionell aktivitet som medför ett slentrianmässigt arbetssätt kring hur högläsning går till. Författaren menar att traditionell syn har förändrats eftersom nu är det viktigt med den sociala interaktionen mellan alla parter. Det är alltså inte bara viktigt att läsning sker på förskolan, utan också att det sker ett samtal om det som läses. Förskollärarna i vår studie talar om att högläsningen är i ständig utveckling, eftersom förskollärarna reflekterar kring stunden. Norlings (2015) studie fokuserade på personalens engagemang och förhållningssätt i en förskolas språkmiljö. Utifrån vårt resultat går det att ifrågasätta varför det är miljön som behöver utvecklas snarare än personen som läser. I den diskurs som förskollärarna gemensamt befinner sig gällande sin konstruktion av högläsning är att de inte är kritiska mot sig själva. Norling (2015) kunde i sin studie se en skillnad på vad deltagarna sa i intervjuer och vad de gjorde annorlunda under forskarens observationer på plats. Eftersom vi har undersökt hur förskollärare talar om högläsning i förskolan, kan vi inte veta hur det som sägs förhåller sig till deras praktik.

7.2 Högläsning som språkutvecklande men också vilande

Utifrån resultaten framkommer det att förskollärarna talar positivt om högläsning, som både språkutvecklande men också socialt. Att högläsning är språkutvecklande och att barn och vuxna befinner sig i en social interaktion, är den mest förekommande diskursen utifrån det förskollärarna sagt. Det visar också att högläsning sker på rutin genom att den har en tidsmässig plats efter lunchen, dagligen. Det är något som Dambers (2015) studie också redovisar, att högläsning vanligtvis sker på rutin. Vidare förklarar författaren att förskollärarna i studien inte tilltalas av att ha högläsning på rutin men gör inte heller något för att bryta rutinen. Utifrån vår egen studie framkommer inte de här funderingarna utan snarare att förskollärare vill ha det rutinbaserat. Förskollärarna ifrågasätter inte heller att högläsning är en rutinbaserad aktivitet eftersom de argumenterar för varför den sker vid samma tillfälle dagligen. Även det visar på en diskurs som förskollärarna reproducerar, på grund av att rutinen faktiskt gör högläsning tänkbar på förskolan, utan de här rutinerna hade kanske högläsningen inte genomförts varje dag.

Klerfeldt (2007) har genom sin studie observerat att högläsning har många olika syften. I vår studie visar resultatet att det finns olika syften med högläsning, det har framkommit syften som språkutveckling, vila och varva ner. Det är något som Wedin (2011) också påpekar, att läsa böcker i syfte för att ha en lugn stund inte är ett bra tillvägagångsätt om barnens språkutveckling ska utmanas. Förskollärarna i vår studie nämner högläsning som en språkutvecklande aktivitet, som sker på daglig basis. Att det är viktigt att det finns minst ett högläsningstillfälle om dagen. Norlin (2013) påpekar att högläsning inte per automatik leder till språkstimulering enbart genom att läsa högt. Enbart för att högläsning sker på daglig basis innebär det inte att barnen utvecklar språket. Det är något vi uppfattar att vissa förskollärare inte är medvetna om, att högläsning i sig är mer komplext.

7.3 Högläsning som reflekterande

Lennox (2013) lyfter att yngre barns upplevelser med texter är högt prioriterat i många länder. Författaren menar att förskollärare måste bli mer medvetna om vilka olika typer av litteratur som kan användas i förskolan. Ett exempel som beskrivs är faktaböcker. I likhet med Lennox artikel, lyfter förskollärarna i vår studie att det är viktigt att reflektera kring högläsning. Det menar de att de blir påmind om när de erbjuds kompetensutveckling. Däremot ställer sig en förskollärare frågande till vad för kompetensutveckling som finns gällande högläsning. Hvit (2015) menar att svenska pedagoger visar en osäkerhet kring att arbeta med texter och hur det ska arbetas med dem. Genom att pedagogerna reflekterade över hur de arbetade med texter i förskolan, kom de underfund med att de hade kompetens kring ämnet, men att det här resultatet inte var givet utan pedagogernas egen reflektion. Även våra förskollärare visade på en osäkerhet om vad som fanns och vad som kan erbjudas inom kompetensutveckling kring högläsning. Eftersom det är genom kompetensutveckling viktiga reflektioner kring hur högläsning kan förbättras, kan komma fram. Förskollärarna i Norlings (2015) studie påpekade att de inte hade tillräcklig kunskap för att göra läsning intressant för barnen, vilket förskollärarna i vår studie uttryckte att de hade fått genom kompetensutveckling.

7.4 Digital högläsning som fängslande men också kompletterande

Norlin (2013) beskriver en syn på högläsning som en traditionell aktivitet som involverar böcker. Utifrån våra intervjuer har också förskollärarna i vår studie bekräftat hur stark samhörighet böcker och sagor har med högläsningen. Böcker är det medel som främst nämns i intervjuerna till skillnad från andra medel. Eftersom samhörighet mellan böcker och högläsning görs tydlig genom deras uttalande är det den diskursen som styr förskolläraren i frågan. Resultatet visar dock på att vissa nämner digitala medel för att läsa. De är bland annat,

Sanna Carlsson
Elin Hyrkäs

projektor, ladybug och ipad. Både Klerfeldt (2007) och Thuresson (2013) menar att digitala medel ger fler alternativ till lärande men att förskollärare måste finna förutsättningar för interaktion vid dessa tillfällen. Vi ser att det finns en medvetenhet kring användning av digitala medel, däremot är böcker och digitala medel det som förkommer mest när det talas om kring högläsningen.

Några som belyser ett annat medel än det som nämnts tidigare är Yopp och Yopp (2012). Författarna påpekar att exempelvis faktaböcker kan ge högläsningen en ny dimension men även utöka barns ordförråd och kunskap. I Klerfeldts (2007) studie framkommer det att både traditionella och digitala medel bidrar till språkligt lärande. Utifrån vårt resultat kan vi dock se att den digitala tekniken till skillnad från den traditionella boken mer ses som ett komplement till högläsning.

7.5 Avslutande diskussion

Winther Jørgensen och Phillips (2000) nämner begreppet reflexivitet, vilket innebär att forskarna ser på sitt eget arbete som en diskursiv konstruktion. Den här studien är bara en version och inte den enda möjliga konstruktionen av världen. Även vi styrs av diskurser av högläsning vilket kan ha påverkat hur vi ser på hur förskollärare talar om högläsning i förskolan. Utifrån de diskurser förskollärarna i vår studie reproducerar så kan vi se en viss likhet med tidigare forskning, att högläsning är språkutvecklande, men också att det rutinmässigt sker efter lunch. Diskursen representerar en positiv syn på högläsning, men berättar förskollärarna sin sanna verklighet eller är det bara en variation av deras verklighet?

8. Slutsats och didaktiska implikationer

Vad vi ville undersöka med föreliggande studie var vilket syfte högläsningen har i förskolan samt hur förskollärare talar om högläsning. Utifrån vår forskningsfråga drar vi slutsatsen att förskollärarna i den här studien talar om att högläsning ger barnen väldigt mycket, men att syftet kan variera om varför de läser i förskolan. Trots högläsningens olika aspekter, så är syftet främst att vila och varva ner, men förskollärarna är medvetna om att högläsningen kan vara en språkutvecklande aktivitet.

Genom respondenternas uttalanden drar vi slutsatsen i föreliggande studie att det saknas en kritisk blick på både sig själv men också på högläsningens syfte. Studiens slutsats skulle kunna ha en betydande roll för det förskolepedagogiska fältet då de skulle kunna öppna upp för den kritiska blicken, som vi upplever kan utvecklas. Genom den reproduktion av diskurs som studien belyst, ställer vi oss frågande till hur förskollärare ska ha möjlighet att producera

Sanna Carlsson
Elin Hyrkäs

nya diskurser för att titta mer kritiskt på högläsning och dess tidsmässiga plats i förskolan.

9. Vidare forskning

Förslag till vidare forskning är att undersöka om den verklighet som förskollärare konstruerat i intervjuerna, överensstämmer med det som praktiskt sker. Vår studie har varit beroende av tidsaspekten och det hade därför varit av stort intresse att göra en nationell studie i större utsträckning genom enkäter. Det skulle även vara intressant att intervjua barnskötare om högläsning, för att kunna göra jämförelser.

Sanna Carlsson
Elin Hyrkäs

Referenslista

- Ahrne, G & Svensson, P.(2015) Kvalitativa metoder i samhällsvetenskapen. I: Ahrne, G & Svensson, P.(Red) *Handbok i kvalitativa metoder*. (2.,[utök. och aktualiserade] uppl.) Stockholm: Liber. (Sid: 8-16)
- Bjørndal, C.R.P. (2005). *Det värderande ögat: observation, utvärdering och utveckling i undervisning och handledning*. (1. uppl.) Stockholm: Liber.
- Björklund, E. (2008) *Att erövra litteracitet*. Göteborgs universitet. Doktorsavhandling
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2., [rev.] uppl.) Malmö: Liber.
- Burr, V. (2003). *Social constructionism*. (2. ed.) London: Routledge.
- Börjesson, M & Palmblad, E. (2007) Introduktion. I: Börjesson, M. & Palmblad, E. (red.) (2007). *Diskursanalys i praktiken*. (1. uppl.) (sid: 7- 28). Malmö: Liber.
- Ericsson, C. (2006). *Terapi, upplysning, kamp och likhet till varje pris: undervisningsideologier och diskurser hos lärare och lärarstudering i musik*. Malmö: Malmö Academy of Music.
- Eriksson-Zetterquist, U & Ahrne, G.(2015) Intervjuer I: Ahrne, G & Svensson, P.(Red) *Handbok i kvalitativa metoder*. (2.,[utök. och aktualiserade] uppl.) Stockholm: Liber.
- Fast, C. (2011). *Att läsa och skriva i förskolan*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur
- Fast, C. (2007). *Sju barn lär sig läsa och skriva - Familjeliv och populärkultur i möte med förskola och skola*. Avhandling, Uppsala Universitet.
- Damber, U. (2015) *Read-alouds in preschool – A matter of discipline?* Journal of Early Childhood Literacy. Vol.15(2) 256-280.
- Damber, U, Nilsson, J & Ohlsson, C. (2013). *Litteraturläsning i förskolan*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Sanna Carlsson
Elin Hyrkäs

Holmberg, K. (2010). *Musik- och kulturskolan i senmoderniteten: reservat eller marknad?*
Malmö: Malmö Academy of music.

Hvit, S. (2015). *Literacy events in Toddler groups: Precschool educators' talk about their work with literacy among toddlers.* Journal of Early Childhood Literacy Vol.15(3) 311–330.

Joysen, J R, (2010). *Reading Aloud: Constructing Literacy in an Early Childhood Classroom.* University of Rochester. Margaret Warner Graduate School of Education and Human Development. Doktorsavhandling

Justice, L M & Sofka, A E. (2010). *Engaging Children with Print: Building Early Literacy Skills through Quality Read-Alouds*

Klerfeldt, A. (2007) *Barns multimedla berättande. En länk mellan mediakultur och pedagogisk praktik.* Göteborgs universitet. Doktorsavhandling.

Lennox, S. (2013). *Interactive Read-Alouds- an avenue for enhancing children's language for thinking and understanding: a review of recent research.* Early Childhood Education Journal.Vol.41:381-389.

Norling, M (2015) *Förskolan- en arena för social språkmiljö och språkliga processer.* Mälaredalens University Press Dissertations. N.173. Akademisk avhandling

Massey, S (2012). *From the reading rug to the play center: Enhancing vocabulary and comprehensive language skills ny connecting storybook reading and guided play.* Early childhood education journal Vol.41:125-131

Potter, J. (1996). *Representing reality: discourse, rhetoric and social construction.* London: Sage.

Potter, J. & Wetherell, M. (1987). *Discourse and social psychology: beyond attitudes and behaviour.* London: Sage.

Sanna Carlsson
Elin Hyrkäs

Potter, J & Wetherell, M. (1992). *Mapping the language of racism: discourse and the legitimation of exploitation*. New York: Columbia University Press.

Skolverket. (2016) *Läroplan för förskolan*, rev 2016. Stockholm: Fritzes.

Snell, E, Hindman, A & Wasik, B. (2015). *How can book reading close the word gap? Five key practices from research*. The reading teacher. Vol.68(7):560-571

Thuresson, H. (2013). *Att läsa bilder med kroppen. En studie om yngre förskolebarns kommunicerande*. Licentiatuppsats, Karlstad University Studies

Wedin, Å. (2011). *Språkande i förskolans och grundskolans tidigare år*. Lund: Studentlitteratur.

Winther Jørgensen, M. & Phillips, L. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.

Yopp, R.H & Yopp, H.K. (2012). *Young children's limited and narrow exposure to informal text*. The reading teacher. Vol.65(7):480-490

Sanna Carlsson
Elin Hyrkäs

Bilaga 1.

Hej! Vi heter Sanna och Elin, vi studerar förskolläraryrket på Högskolan i Halmstad. Just nu skriver vi examensarbetet där vi ska genomföra en kvalitativ studie som handlar om högläsning. Vi vill därför intervjua förskollärare med hjälp av ljudupptagning. Detta projekt kommer senare att mynna ut i kommande examensarbete som senare även kommer att publiceras. Examensarbetet kommer att publiceras i DiVA, Digitala Vetenskapliga Arkivet, som är ett öppet arkiv för forskningspublikationer och studentuppsatser som är producerade vid 40 lärosäten och forskningsinstitutioner. Under några dagar kommer vi att besöka Er förskola i samråd med arbetande personal, för intervju. Medverkan i studien är frivillig och om man valt att vara med och ångrar sig får man avbryta sitt deltagande

I vår forskning följer vi strikt vetenskapsrådets forskningsetiska principer vilket i huvudsak uttrycks som individskydds krav inom fyra områden. Dessa områden är informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet samt nyttjandekravet. Informationskravet uppfylls genom den information vi ger i detta brev, samtyckeskravet innebär att de som deltar i denna studie ger sitt skriftliga samtycke. Dessutom kommer vi vara lyhörda för deltagarnas reaktioner vilket innebär att vi kommer avsluta intervjun om någon visar tecken på obehag eller på annat vis inte verkar vilja vara med i studien. Konfidentialitetskravet innebär att vi som forskare kommer att behandla de uppgifter om de som deltar på ett sådant sätt att utomstående inte kan identifieras. Nyttjandekravet innebär att de uppgifter som insamlats endast kommer användas för forskningsändamål.

Vi ber Er att fylla i denna samtyckesblankett om Ni godkänner till Er medverkan i studien samt att vi spelar in vår intervju med Er.

TACK FÖR DIN MEDVERKAN!

VILL DU VETA MER, KONTAKTA

Sanna Carlsson sancar14@student.hh.se

Elin Hyrkäs elihyr14@student.hh.se

Kursansvarig lärare: Anniqa Lagergren, anniqa.lagergren@hh.se

Kristina Holmberg, kristina.holmberg@hh.se

☞ -----

- JA, jag samtycker till min medverkan i studien
- NEJ, jag samtycker inte till min medverkan i studien

Underskrift och Datum.

Sanna Carlsson
Elin Hyrkäs

Bilaga 2.

Intervjuguide, semistrukturerad intervju.

Tema 1:

Kan du berätta om högläsning?

Tema 2:

Hur ser du på högläsning i förskolan?

Tema 3:

Hur ser du på kompetensutveckling inom området?

Tema 4:

Finns det något mer du vill tillägga?

Elin Hyrkäs

Sanna Carlsson

Besöksadress: Kristian IV:s väg 3
Postadress: Box 823, 301 18 Halmstad
Telefon: 035-16 71 00
E-mail: registrator@hh.se
www.hh.se